

Sygn. akt I UK 457/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania S. T.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o emeryturę rolniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 listopada 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 14 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa (...),
wydanym na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt V U (...),
zmieniającego decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Oddział w (...) z dnia 21 grudnia 2015 r. przez przyznanie wnioskodawczyni S. T.
prawa do emerytury rolniczej od dnia 20 listopada 2015 r., zmienił zaskarżony
wyrok i oddalił odwołanie.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą
kasacyjną w całości. Wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi
na to, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, ujawniła się potrzeba
wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a
nadto zachodzi oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Zdaniem wnioskodawczyni

w niniejszej sprawie należy odpowiedzieć na następujące pytania: 1) czy skoro zwolnienie z obowiązku opłacania składek na podstawie art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin wynikało z ustawy, to czy dla zaliczenia okresu zwolnienia do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu dla potrzeb ustalenia prawa do emerytury rolniczej konieczne jest przedstawienie deklaratoryjnej decyzji potwierdzającej korzystanie z ustawowego zwolnienia?; 2) czy 5-letni okres zwolnienia z obowiązku opłacania składek wprowadzony w art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r. biegł dla małżonków wspólnie, czy w przypadku zawarcia małżeństwa po tej dacie, okres zwolnienia biegł dla każdego z małżonków oddzielnie, w szczególności dla żony młodego rolnika z chwilą zawarcia małżeństwa i rozpoczęciem pracy w gospodarstwie? W ocenie wnioskodawczyni w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na konieczności ustalenia, czy zawarcie związku małżeńskiego z osobą będącą młodym rolnikiem w rozumieniu ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin, i w związku z tym podjęcie pracy w gospodarstwie i jego współprowadzenie z małżonkiem stanowiło „rozpoczęcie prowadzenia gospodarstwa rolnego” i skutkowało dla osoby poniżej 35 roku życia zwolnieniem z obowiązku płacenia składek na mocy art. 40 ww. ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym. Na wypadek zaś nieuznania ww. zagadnienia prawnego za istotne, wnioskodawczyni wskazała, iż jej zdaniem skarga kasacyjna jest również oczywiście zasadna. Oczywista zasadność skargi w tym przypadku polega na pominięciu w procesie orzekania normy art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie i pominięcie okoliczności, iż przy ustalaniu prawa do świadczeń społecznych przyjmuje się okresy pracy w gospodarstwie rolnym przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r., a po ukończeniu przez domownika rolnika 16 roku życia, w szczególności wobec treści art. 40 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin. Sąd Apelacyjny błędnie uznał, iż brak postanowienia o uwzględnieniu zwolnienia od składek nie pozwala na przyjęcie, iż wnioskodawczyni z takiego zwolnienia mogła korzystać

pomimo spełnienia przez nią wymogów ustawowych określonych w ustawie z 1977 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Powołane przez wnioskodawczynię przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały sformułowane nieadekwatnie do stanu rzeczy istniejącego w sprawie. Nawet z pobieżnej lektury uzasadnienia skarżonego wyroku wynika, iż Sąd drugiej instancji nie znalazł podstaw do uznania, że wnioskodawczyni prowadziła wspólnie z małżonkiem gospodarstwo rolne. Wyjaśnił, iż nie można domniemywać, że sam fakt posiadania tytułu prawnego do gospodarstwa rolnego przez męża wnioskodawczyni oznacza, iż było ono przez małżonków prowadzone. Jak dalej wskazał Sąd, nie można wykluczyć, że małżonek wnioskodawczyni T. T., po nabyciu własności gospodarstwa rolnego, nie zarejestrował nieruchomości we właściwym Urzędzie Gminy, bądź że oddał gospodarstwo w dzierżawę. Ponadto nie jest wykluczone, że małżonkowie byli objęci ubezpieczeniem społecznym z innego tytułu. W związku z tym nie jest możliwe automatyczne przyjęcie, że wnioskodawczyni S. T. prowadziła wraz z mężem gospodarstwo rolne, skoro nie wykazała ona w żaden sposób, że tak właśnie było. W związku z tym za zbyt daleko idące należy uznać, zdaniem Sądu drugiej instancji, stwierdzenie Sądu pierwszej instancji - przy braku jednoznacznych dowodów na poparcie podnoszonych przez wnioskodawczynię okoliczności - że małżonkowie faktycznie prowadzili oni gospodarstwo rolne.

Z przytoczonego uzasadnienia Sądu Apelacyjnego wywieść należy, że ujęte w nim wnioski wynikły nie tylko z nieprzedstawienia deklaratoryjnej decyzji potwierdzającej korzystanie z ustawowego zwolnienia z obowiązku płacenia składek, ale z całokształtu okoliczności ujawnionych podczas postępowania, tj. braku jakichkolwiek dowodów prowadzenia gospodarstwa rolnego przez wnioskodawczynię i jej męża. Sąd Najwyższy nie jest zaś uprawniony do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany

ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Ustrojową funkcją Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, niepublikowane; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, niepublikowane).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.